

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/58/2017
Identifikačné číslo spisu:	1312208769
Dátum vydania rozhodnutia:	23.01.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1312208769.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Q. B., bývajúceho v O., P. XX, zastúpeného JUDr. Pavlom Erbenom, advokátom v Bratislave, Mostová 2, proti žalovaným 1/ J. B., bývajúcej v O., P. XX, 2/ X. V., bývajúcej v O., P. XX, obidve zastúpené JUDr. Andrejom Garom, advokátom v Bratislave, Štefánikova 14, o určenie vlastníctva a iné, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 12 C 63/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. júna 2016 sp. zn. 5 Co 149/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalované majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom z 19. novembra 2014 č. k. 12 C 63/2012-770 Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) určil, že: 1/ žalobca je vlastníkom stavby, súp. č. XXXX postavenej na parc. č. XXXXX/XX a pozemkov: parc. č. XXXXX/XX záhrady, o výmere XXX m², XXXXX/XX zast. plochy a nádvoria, o výmere XXX m², XXXXX/XX zast. plochy a nádvoria o výmere XX m², nachádzajúcich sa na P. ul. XX v O., zapísaných na LV č. XXXX vedenom k.ú. v O., Správou katastra pre Hl. m. SR O., obec O., m.č. K. Q., okres O. H., k.ú. B., 2/ vecné bremeno v prospech J. B., nar. 3. mája XXXX, spočívajúce v práve doživotného užívania nehnuteľnosti parc. č. XXXXX/XX, XXXXX/XX, XXXXX/XX a stavby súp. č. XXXX na pozemku parc. č. XXXXX/XX, neexistuje a 3/ žalovaným uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy konania v celkovej výške 1 248,54 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výkonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázať, že žalobca (otec žalovanej 1/) daroval v tom čase maloletej žalovanej 1/, nehnuteľnosti uvedené v darovacej zmluve z 2. augusta 1995 a to pozemok a rodinný dom na P. ul. XX v O., zapísaný na LV č. XXXX ako parc. č. XXXXX/XX - záhrada o výmere XXX m² a parc. č. XXXXX/XX- zast. plocha, dom so súp. č. XXXX o výmere XX m² nachádzajúce sa v k. ú. B.. Obvodný úrad životného prostredia - Bratislava III, pod sp. zn.: ŠSS-327-4735/95/96-Da-1, 15. januára 1996, rozhodol o povolení na odstránenie jestvujúceho rodinného domu súp. č. XXXX vlastníkovi stavby, Q. B. a 12. februára 1996 pod sp. zn.: ŠSS-327-4735/95/96-Da-4 vydal žalobcovi stavebné povolenie na nový

rodinný dom. Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 15. marca 1996. Zo spisu Okresného súdu Bratislava III. sp. zn. Nc 16/96 súd zistil, že žalobca ani žalovaná 2/, ako rodičia v tom čase maloletej žalovanej 1/, ktorí podali návrh na schválenie právneho úkonu 15. februára 1996, počas celého súdneho konania neoznámili súdu, že rodinný dom na P. ul. XX súp. č. XXXX bol medzičasom zbúraný, že stavebný úrad 12. februára 1996 vydal žalobcovi stavebné povolenie pre výstavbu nového rodinného domu. Súd o ich návrhu rozhodol rozsudkom 5. novembra 1996, ktorý nadobudol právoplatnosť 10. januára 1997, keď pôvodný dom bol preukázateľne zbúraný už v marci 1996. Súd tak schválil rodičmi predložený právny úkon - Zmluvu o prevode nehnuteľností darovaním a zriadením vecného bremena z 2. augusta 1995, a to k už neexistujúcej stavbe - pôvodnému rodinnému domu, súp. č. XXXX. Žalobca a žalovaná 2/ o zbúraní domu súp. č. XXXX neinformovali ani Správu katastra nehnuteľností, ktorá na základe predloženej súdom schválenej darovacej zmluvy z 2. augusta 1995, na LV č. XXXX zapísala žalovanú 1/, ako vlastníčku nehnuteľností uvedených v tejto zmluve a zároveň zapísala k týmto nehnuteľnostiam v časti C vecné bremeno - doživotné užívanie nehnuteľností v prospech žalobcu. Keďže v čase povolenia takéhoto vkladu 22. mája 1997 do katastra nehnuteľností bol pôvodný dom už zbúraný, súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalovaná 1/ sa tak v časti týkajúcej vlastníckeho práva k rodinnému domu so súp. č. XXXX, stala vlastníčkou neexistujúceho daru, ale zároveň tiež žalobca získal doživotné právo užívania neexistujúcej nehnuteľnosti. Obvodný úrad Bratislava III vydal 30. apríla 1998 pod sp. zn. 97/16283-150/151-EDA-12 kolaudačné rozhodnutie, ktorým povolil užívať novostavbu rodinného domu na P. ul. XX v O. parc. č. XXXXX/XX k.ú. B. určenú na bývanie. Z výkazu Správy katastra nehnuteľností - Výmer LV č. XXXX súd zistil, že kolaudáciou sa doterajší stav: parc. č. XXXXX/XX-záhrada o výmere XXX m2 stavbou nového domu zmenšila na výmeru XXX m2, pôvodná parc. č. XXXXX/XX-zast. plocha o výmere XX m2 zanikla, a ako nové vznikli parc. č. XXXXX/XX-zast. plocha o výmere XXX m2 a parc. č. XXXXX/XX-zast. plocha-pivnica o výmere XX m2. Okresný súd Bratislava III v konaní pod sp. zn. 25 Nc 88/98 na návrh žalovanej 2/ rozsudkom z 19. januára 1999 schválil právny úkon mal. J. B. prejavový v kolaudačnom rozhodnutí vydanom Obvodným úradom Bratislava III, odbor životného prostredia, z 30. apríla 1998, oprava rozhodnutia z 10. júna 1998 a žalovaná 1/ bola na jeho základe zapísaná ako výlučná vlastníčka nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX a to pozemok parc. č. XXXXX/XX, XXXXX/XX, XXXXX/XX a rodinný dom, postavený na parc. č. XXXXX/XX so súp. č. XXXX, ktoré ihneď po nadobudnutí plnoletosti previedla kúpnu zmluvou z 27. júna 2011, na svoju matku, žalovanú 2/. Súd prvej inštancie mal na základe takto zisteného skutkového stavu preukázané, že žalobca žalovanej 1/ nedaroval nový rodinný dom geometrickým plánom v rámci kolaudačného konania zmenený na parc. č. XXXXX/XX so súp. č. XXXX, a na ňu ani v inej zákonom predpísanej písomnej forme nepreviedol, preto žalovaná 1/ nemala nadobúdací titul potrebný na to, aby sa stala vlastníčkou novopostaveného domu na P. ul. XX v O., so súp. č. XXXX, preto zápis týkajúci sa novopostaveného domu v katastri nehnuteľností na ňu je neplatný. Z toho dôvodu nemohla platne previesť novovybudovaný dom so súp. č. XXXX, na svoju matku kúpnu zmluvou z 27. júna 2011, na základe ktorej je v súčasnosti žalovaná 2/ zapísaná v katastri nehnuteľností ako jej vlastníčka. Táto kúpna zmluva je preto v časti týkajúcej sa vlastníckeho práva k rodinnému domu súp. č. XXXX absolútne neplatná. Vo vzťahu k ostatným nehnuteľnostiam ktoré žalovaná 1/ previedla na žalovanú 2/ tak, ako sú aktuálne zapísané na LV č. XXXX a to pozemok parc. č. XXXXX/XX, XXXXX/XX, XXXXX/XX, súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na zmluvnými stranami dohodnutú kúpnu cenu týchto nehnuteľností 1 000,- eur ide o zastretú darovaciu zmluvu, a to s ohľadom na zjavnú neprimeranosť dohodnutej ceny k lokalite, bonite a výmere v lukratívnej oblasti Bratislavy, a z toho dôvodu považuje túto zmluvu vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam za absolútne neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Námietku žalovaných, že dom súp. č. XXXX vydržali v zmysle § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď v dome bývali po dobu 10 rokov, súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodnú, pretože podmienkou vydržania je, že musí ísť o oprávneného držiteľa nehnuteľností, nie vlastníka nehnuteľností, čo je prípad žalovaných, ktoré boli vždy v určitom časovom období zapísané v katastri nehnuteľností ako jeho vlastníčky, pričom obe bez právneho titulu. Preto im toto právo z dôvodu vydržania nepatrí. Výkonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie preukázané, že vlastníkom novopostaveného rodinného domu súp. č. XXXX je žalobca, ktorý nadobudol vlastnícke právo k nemu jeho zhotovením. Nadobudnutie vlastníctva zhotovením stavby je originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníctva. Vlastníctvo vzniká zo zákona, a to okamihom vzniku „stavby“ v právnom slova zmysle. Vlastníctvo k novo zhotovenej stavbe nadobúda ten, kto stavbu

uskutočnil s prejavým úmyslom mať ju pre seba. Pri zhotovení stavby na zákazku je jej vlastníkom objednávateľ a to od počiatku jej výstavby, čo žalobca preukázal. Preto súd určil, že žalobca je ako stavebník a zhotoviteľ, vlastníkom stavby súp. č. XXXX postavenej na parc. č. XXXXX/XX, pretože túto nikdy v zákonom predpísanej forme na iný subjekt nepreviedol. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe aj vo zvyšnej časti týkajúcej sa parc. č. XXXXX/XX-záhrada o výmere XXX m², parc. č. XXXXX/XX-zast. plocha o výmere XXX m² a parc. č. XXXXX/XX-zast. plocha-pivnica o výmere XX m², aktuálne zapísaných na LV č. XXXX, ku ktorým sa žalobca domáha ich vrátenia, ktoré daroval dcére darovacou zmluvou z 2. augusta 1995. Vychádzajúc z § 630 Občianskeho zákonníka mal súd vykonaným dokazovaním preukázané, že zo strany dcéry, ako obdarovanej, išlo o sústavné porušovanie dobrých mravov značnej intenzity. Súd v tejto časti žalobe vyhovel aj z dôvodu, že pokiaľ by bol vlastníkom domu žalobca a žalovaná 1/ by zostala vlastníčkou pozemkov okolo domu, vyvolávalo by to medzi nimi ďalšie napätia a neriešiteľné situácie. Vo vzťahu k druhému výroku rozsudku týkajúceho sa existencie vecného bremena súd uviedol, že vzhľadom k tomu, že na LV č. XXXX je aktuálne zapísaná ako výlučná vlastníčka sporných nehnuteľností žalovaná 2/ pričom v časti C - tarchy je zapísané vecné bremeno v prospech žalovanej 1/, má žalobca na takejto určovacej žalobe naliehavý právny záujem, aby ako výlučný vlastník všetkých nehnuteľností na LV č. XXXX zapísaných, nemal v katastri nehnuteľností vyznačené vecné bremeno v prospech J. B. spočívajúce v práve doživotného užívania nehnuteľností vyplývajúce z neplatnej kúpnej zmluvy z 27. júna 2011 uzavretej medzi matkou a dcérou. Preto súd aj v tejto časti návrhu vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Na odvolanie žalovaných Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 21. júna 2016 sp. zn. 5 Co 149/2015 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania v sume 1 335,82 eur do troch dní. Odvolací súd pre posúdenie odôvodnenosti uplatneného návrhu považoval za rozhodujúce vyriešenie otázky, či žalobca novopostavený dom staval s úmyslom mať ho pre seba. K záveru, že žalobca bol uzrozumený s tým, že dom zhotovil pre žalovanú 1/ dospel odvolací súd z toho, že vlastníčkou predmetného domu bola žalovaná 1/ vedená v katastri nehnuteľností od roku 1998 až do roku 2011, z jeho vyjadrenia pred odvolacím súdom a z tvrdení, že okolnosti, pre ktoré daroval nehnuteľnosti dvojročnej dcére v roku 1995 trvali i v čase zhotovenia nového rodinného domu v roku 1998, tiež z jeho tvrdení v konaní vedenom pod sp. zn. 44 C 63/2012, v ktorom sa domáha určenia, že k rodinnému domu mu svedčí vecné bremeno, čo vylučuje, aby bol súčasne vlastníkom tejto nehnuteľnosti a napokon aj z toho, že v kolaudačnom rozhodnutí bola v tom čase maloletá žalovaná 1/ uvedená ako jeho stavebníčka a opatrovníckym súdom bol so súhlasom žalobcu úkon schválený. Uviedol, že žalobca sa nesprávne domnieval, že vecné bremeno k zbúranému domu zriadené v jeho prospech trvalo naďalej i k novopostavenému rodinnému domu. Odvolací súd ďalej uviedol, že i v prípade, ak by aj bolo spochybnené originárne nadobudnutie vlastníctva, žalovaná 1/ nehnuteľnosť nadobudla do vlastníctva ďalším originárnym spôsobom, vydržaním podľa § 134 Občianskeho zákonníka, pretože bola v držbe dobromyseľná, keď dobromyseľnosť otca - žalobcu je zrejma z toho, že bol uzrozumený s tým, že dom je „zapísaný“ na žalovanú 1/ a tiež na strane matky, ktorá dom spolu s ňou užívala a sa domnievala, že dom je stavaný pre dcéru, v obdobnom režime ako pri darovaní pozemkov a zbúraného domu v roku 1995. Žalovaná 1/ teda bola oprávnená previesť na žalovanú 2/ vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam, k domu ako vlastníčka na základe originárneho nadobudnutia vlastníctva k vybudovanej stavbe, resp. na základe vydržania a k pozemkom na základe darovania. Pokiaľ sa žalobca domáhal v časti pozemkov vrátenia daru, obdarovaná ich v čase doručenia návrhu na začatie konania 13. augusta 2012 už nemala vo vlastníctve, v dôsledku čoho dar nemohla z objektívnych dôvodov vrátiť, preto prichádza do úvahy uplatnenie peňažnej náhrady za poskytnutý dar. Možnosť požadovať vrátenie daru bola závislá od žalobcom namietanej neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalovanými 27. júna 2011 z dôvodu disimulácie darovacej zmluvy. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že ide o absolútne neplatnú kúpnu zmluvu, pretože z dôvodu ceny môže byť kúpna zmluva neplatná len relatívne. Zo skutočnosti, že žalované si dohodli kúpnu cenu vo výške 1 000,- eur, nemožno bez ďalšieho vyvodiť, že ide o zastretú darovaciu zmluvu v zmysle § 41a ods. 2 Občianskeho zákonníka, neplatnú pre nesplnenie podmienok pre darovaciu zmluvu. Výška kúpnej ceny je na vôľu zmluvných strán, pričom možno plne akceptovať argumentáciu žalobkyní, z akých dôvodov stanovili kúpnu cenu v takejto výške a neplatnosť nemožno vyvodiť ani z nedostatku súhlasu darcu s

prevodom nehnuteľnosti. Napokon pre platné zriadenie vecného bremena v kúpnej zmluve z 27. júna 2011 nebolo možné vyhovieť návrhu ani v časti určenia, že žalovanej 1/ ku nehnuteľnostiam nesvedčí vecné bremeno. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a návrh ako neopodstatnený zamietol (§ 220 O.s.p.). O trovách konania rozhodol s poukazom na § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca z dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/, b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“). V odvolaní namietal nepresvedčivosť napadnutého rozhodnutia, rozpor s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít Slovenskej republiky a to, že odvolací súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym právnym záverom a k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Uviedol, že nesúhlasí s názorom odvolacieho súdu, že žalobca nestaval dom s úmyslom mať ho pre seba a preto k nej nenadobudol vlastníctvo ale ho nadobudla žalovaná 1/, v prospech ktorej stavbu zhotovil. Uviedol, že pri nadobúdaní vlastníctva k novovytvorenej veci treba za jej vlastníka považovať toho, kto ju vytvoril, ak zo zmluvy nevyplýva, že vec bola vytváraná od počiatku pre iného. Pri postavení novej stavby sa predpokladá, že jej vlastníkom je stavebník a vlastníctvo k novej stavbe sa môže preukázať zmluvou o dielo (§ 536 Obchodného zákonníka), prípadne inou zmluvou. Takáto zmluva je dokladom, že daná stavba bola od počiatku realizovaná pre objednávateľa. Uviedol, že podľa § 3 ods. 15 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) ide už o vzniknutú a prvému stavebníkovi patriacu stavbu ako nehnuteľnú vec a samotná zmena stavebníka nemá dopad na vlastníctvo stavby a ak by v následnom administratívnom konaní, ktorým sa povoľuje užívanie stavby, aj bola uvedená iná osoba v pozícii stavebníka, nemá to vplyv na vlastníctvo stavby. V zmysle ustálenej judikatúry je teda aj jej vlastníkom objednávateľ. Odvolací súd sa však od ustálenej judikatúry odklonil keď vlastníctvo žalobcu neuznal napriek tomu, že z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie a zisteného odvolacím súdom vyplýva, že stavebníkom bol od počiatku žalobca ako objednávateľ na základe zmluvy o dielo. Na podporu svojho tvrdenia uviedol obsiahlu citáciu z rozhodnutí Najvyššieho súdu Českej republiky a to: sp. zn. 22 Cdo 349/2004, 22 Cdo 628/2009, 22 Cdo 1266/2016 a 33 Cdo 1090/2008. Zdôraznil, že z uvedenej judikatúry jednoznačne vyplýva, že posúdenie „úmyslu stavať pre seba“ je bez právneho významu v takej situácii, ak je stavba zhotovovaná na základe zmluvy o dielo. Žalovaná 1/ sa nemohla stať originárnym vlastníkom novej stavby a takýto právny úkon ani nebol schválený súdom, nakoľko v čase výstavby bola osobou maloletou, z čoho vyvodil aj vadu konania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. Uviedol, že odvolací súd sa opomenul zaoberať otázkou, či zámer postaviť pre dieťa nehnuteľnosť bol schválený súdom, pretože nešlo o bežnú vec a originárny spôsob nadobudnutia majetku maloletým by sa mal stať perfektným až jeho schválením súdom. Súd nikdy neschválil nadobudnutie nehnuteľnosti maloletou odporkyňou originárnym spôsobom ani zámer stavať v prospech maloletej a je preto nevyhnutné, aby dovolací súd zaujal jednotné stanovisko k právnej otázke doteraz súdom neriešenej: „Podlieha originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti maloletým dieťaťom schváleniu súdu?“. Žalobca v tejto súvislosti poukázal aj na to, že odvolací súd vo svojom rozsudku vyslovil tiež názor doteraz nejudikovaný, v zmysle ktorého skutočnosť, že žalovaná 1/ bola v kolaudačnom rozhodnutí uvedená ako stavebníčka (na rozdiel od stavebného povolenia) svedčí o tom, že dom bol stavaný pre ňu a teda nadobudla nehnuteľnosť originárnym spôsobom. S poukazom na už uvedený výklad a tiež uvedenú judikatúru, dovolateľ uviedol, že Občiansky zákonník ani žiaden iný právny predpis nepovažujú rozhodnutie o povolení užívať stavbu za právny titul, na základe ktorého môže osoba nadobudnúť vlastnícke právo k veci (stavbe) ale iba za súčasť administratívneho konania, pretože k rozostavanej stavbe muselo vzniknúť určitej osobe - stavebníkovi vlastnícke právo ešte pred vydaním kolaudačného rozhodnutia. Vzhľadom na absenciu judikatúry v súvislosti s touto problematikou považuje za potrebné, aby dovolací súd zaujal jednotné stanovisko k právnej otázke: „Je kolaudačné rozhodnutie právny titulom, ktorý svedčí o originárnom spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva?“. Za nesprávne považuje rozhodnutie odvolacieho súdu aj v otázke týkajúcej sa nadobudnutia vlastníctva k predmetnej novostavbe žalovanou 1/ na základe vydržania pokiaľ odvolací súd vyslovil svoj právny názor na základe zistenia, že žalovaná 1/ žije v dome od začiatku jeho užívania so žalobcom a žalovanou 2/, t. j. od roku 1998, že dobromyseľnosť otca je zrejmá z jeho vyjadrenia, že bol uzrozumený tým, že dom je „zapísaný“ na žalovanú 1/, dobromyseľnosť matky mal za preukázanú len z toho, že so žalovanou 1/ žila v spoločnej domácnosti a domnievala sa, že

dom je stavaný pre dcéru, obdobne ako to bolo pri darovaní. Skutočnosť, že žalovaná 1/ bola zapísaná ako obdarovaná vlastníčka nehnuteľnosti iba simulovane z dôvodu daných okolností vedel žalobca a tiež žalovaná 2/ od počiatku, preto nemožno ich dobromyseľnosť vyvodiť. Neexistencia dobromyseľnosti na strane rodičov tak vylučuje aj dobromyseľnosť žalovanej 1/, v dôsledku čoho nemohla nadobudnúť vlastníctvo k novopostavenej stavbe vydržaním, ako to tvrdí odvolací súd, pričom takýmto vysloveným názorom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, čo žalobca preukazuje odkazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 721/2002 a 2 Cdo 568/1996 a citáciami z jeho rozhodnutí sp. zn. 28 Cdo 1493/2001, 22 Cdo 1426/2002, 22 Cdo 1843/2000 a 22 Cdo 1417/2001. Uzavrel, že s poukazom na uvedenú judikatúru je možné jednoznačne konštatovať, že žalovaná 1/ nemohla nadobudnúť vlastnícke právo k novej stavbe vydržaním, ako ďalším originárnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva. Za nesprávne považuje rozhodnutie odvolacieho súdu aj v časti vyslovenia jeho právneho názoru, že kúpna zmluva medzi oboma žalovanými je platná a žalovaná 1/ bola oprávnená previesť na žalovanú 2/ vlastníctvo k domu ako vlastníčka na základe zhotovenia veci resp. vydržania a k pozemkom ako vlastníčka z titulu darovania. Odvolací súd dospel k takémuto záveru len na základe vlastného subjektívneho názoru, a kúpnu cenu 1 000,- eur za stavbu považoval za určenú v súlade so zákonom, čo odôvodnil tým, že určenie výšky kúpnej ceny je na vôli zmluvných strán, ide o príbuzenský vzťah žalovanej 1/ s nadobúdateľkou, ktorá sa podľa názoru odvolacieho súdu o jeho nadobudnutie pričínila, vysoké náklady na jej údržbu pre žalovanú 1/ a súčasné zriadenie vecného bremena pre žalovanú 1/ a žalované nemali dôvod na disimuláciu. Dovolateľ v dovolaní s poukazom na § 37 a § 41a Občianskeho zákonníka namietal, že išlo o zastretý právny úkon, v súvislosti s čím poukázal na rozhodnutia súdov od ktorých sa odvolací súd odklonil, ktoré vyhodnotili kúpne zmluvy s neprimerane nízko určenou kúpnu cenou za právne úkony absolútne neplatné, z dôvodu nedostatku vážnej vôle, ktorá by bola vyjadrená v písomnej forme a to: rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 1917/2004 a 22 Cdo 101/2001 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 MCdo 11/2009. S poukazom na uvedené uviedol, že závery k tejto otázke, vyslovené v napadnutom rozsudku sú nesprávne a v rozpore s judikatúrou a ustálenou právnou praxou. Vzhľadom na uvedené fakty a skutočnosti žalobca žiada, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu rozsudkom zmenil, prípadne zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žiada odložiť právoplatnosť napadnutého rozhodnutia.

4. Žalované v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dôvody dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. uvádzané žalobcom neobstoja. Judikatúra označená žalobcom v dovolaní je v súlade s rozhodnutím odvolacieho súdu. Žalobca citácie z označených rozhodnutí najvyšších súdov účelovo vytrhol z ich kontextu a následne ich zapracoval do dovolania. Žalované tento prekrútený názor kategoricky odmietajú. Dovolanie žalobcu považujú za zmes účelových tvrdení a argumentov. Rozhodnutia predložené žalobcom v spojení s jeho argumentáciou nepreukázali, že by doterajšia rozhodovacia prax dovolacieho súdu bola v rozpore s rozsudkom odvolacieho súdu. Neobstoja ani argumenty žalobcu ohľadom závislosti rozhodnutia odvolacieho súdu od otázok, ktoré pred dovolacím súdom ešte neboli vyriešené. Rozhodnutie odvolacieho súdu totiž nebolo závislé od otázky, či maloleté dieťa môže nadobudnúť vlastnícke právo k stavbe originárnym spôsobom, t. j. zhotovením veci, ak takýto úkon - zámer postaviť stavbu pre maloleté dieťa - nebol schválený súdom, ani od otázky, či je kolaudačné rozhodnutie právnym titulom, ktorý svedčí o originárnom nadobudnutí vlastníckeho práva. Ide iba o účelové navodenie situácie žalobcom, že tieto otázky boli pri rozhodovaní odvolacieho súdu kľúčové. Dovolaciemu súdu navrhujú, aby dovolanie žalobcu v zmysle § 448 ako nedôvodné zamietol a priznal im trový dovolacieho konania,

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti (dovoláním) napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 2 C.s.p. a v súlade s ustálenou praxou dovolacieho súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 O.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie treba

odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 452 ods. 3 veta prvá C.s.p.) dovolací súd uvádza nasledovné :

7. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex. Aj za účinnosti C.s.p. treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu [por. napr. rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012 (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky)].

8. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

9. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namieste je tu skôr reštriktívny výklad (3 Cdo 319/2013, 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

10. Nadalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 C.s.p. V danom prípade je v dovolaní uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 C.s.p.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku tejto viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Výpočet dôvodov uvedených v § 421 ods. 1 C.s.p. je taxatívny. Všetky dôvody prípustnosti dovolania, ktoré sú vymenované v tomto ustanovení, sa vzťahujú na právnu otázku, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu.

15. V prípade dovolania, prípustnosť ktorého vymedzuje dovolateľ z § 421 C.s.p., má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.) kľúčový význam. Závery o (ne)prípustnosti dovolania prijíma dovolací súd na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 C.s.p.). Výsledok posúdenia prípustnosti dovolania je teda podmienený tým, ako dovolateľ súdu vysvetlí (konkretizuje a doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky.

16. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ C.s.p. Uplatnenie odvolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. a súčasne podľa § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p. sa však vzájomne vylučuje; ich súbeh, resp. vzájomná kumulácia je vylúčená (por. napr. uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 27/2017). Preto dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil na skúmanie prípustnosti dovolania len z hľadiska odvolacieho dôvodu, ktorý je v ustanovení § 421 ods. 1 C.s.p. uvedený na prednejšom mieste, t. j. na dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. (v tomto smere porovnaj aj rozhodnutie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 1 VCdo 2/2017, ktorým je senát najvyššieho súdu viazaný).

17. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.

18. Pokiaľ dovolateľ v takom dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky (do úvahy prichádzajúce) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v C.s.p., ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 C.s.p. (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str.1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

19. Z obsahu dovolania žalobcu vyplýva, že základom jeho argumentácie vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a/ a písm. b/ C.s.p. bolo na jednej strane tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (nadobudnutie vlastníctva maloletým schválením súdu a nadobudnutie vlastníctva kolaudačným rozhodnutím) a súčasne tvrdenie, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (nadobudnutie vlastníctva zhotovením

diela, vydržaním, neplatnosť kúpnej zmluvy), pričom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 349/2004, 22 Cdo 628/2009, 22 Cdo 1266/2016, 33 Cdo 1090/2008, 22 Cdo 721/2002, 2 Cdon 568/1996, 28 Cdo 1493/2001, 22Cdo 1426/2002, 22 Cdo 1843/2000, 22Cdo 1417/2001, 22 Cdo 1917/2004, 22 Cdo 101/2001 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 MCdo 11/2009.

20. Pri takomto vymedzení dovolacích dôvodov nemožno považovať podmienky prípustnosti dovolania za splnené, pretože súčasné uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa písm. a/ a písm. b/ ust. § 421 ods. 1 C.s.p. sa bez ďalšieho z logiky veci vylučuje (nemožno súčasne tvrdiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola ešte vyriešená a zároveň tvrdiť, že je ním rozhodovaná rozdielne). Okrem toho žalobca v dovolaní vo vzťahu k tvrdenému rozdielnemu rozhodovaniu dovolacieho súdu označil len rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky a len jedno rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré však nie je možné aplikovať na dôvody dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., pretože v ňom nebola riešená predmetná otázka nastolená v dovolaní. Vzhľadom na teritoriálnu pôsobnosť C.s.p. možno pod pojmom dovolací súd rozumieť len Najvyšší súd Slovenskej republiky a nie aj Najvyšší súd Českej republiky. Keďže žalobca neoznačil v dovolaní žiadne rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, v ktorých by bola rozdielne riešená otázka nadobudnutia vlastníctva originárnym spôsobom, t. j. vyhotovením diela s úmyslom vyhotoviť ho pre seba, resp. vydržaním, či neplatnosť kúpnej zmluvy z dôvodu kúpnej ceny, prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. neprichádza do úvahy.

21. Len za predpokladu, že dovolateľ relevantne odôvodní prípustnosť dovolania s tým, že uvedie len ten z dôvodov (§ 421 ods. 1 písm. a/, resp. b/ C.s.p.), ktorý z jeho pohľadu atribúty v tomto ustanovení uvedené naplňa, dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia, spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ.

22. Dôvodom pre odmietnutie dovolania je skutočnosť, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod nebol vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Dovolať zastúpený advokátom totiž označil za dovolací dôvod nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ C.s.p. Podľa názoru dovolacieho súdu podmienky prípustnosti dovolania podľa § 421 C.s.p. neboli splnené, keď žalobca v dovolaní neoznačil rozhodnutia dovolacieho súdu vyjadrujúce právne názory, od ktorých sa odvolací súd odklonil a zaujal iný právny názor, než aký v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd vo svojich rozhodnutiach. Z tohto dôvodu dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p. nebol žalobcom vymedzený spôsobom uvedeným § 431 až 435 C.s.p. Absenciu takej náležitosti považuje C.s.p. za dôvod pre odmietnutie dovolania.

23. Najvyšší súd, konštatujúc danosť dôvodov pre odmietnutie dovolania v zmysle § 447 písm. f/ C.s.p., dovolanie žalobcu odmietol.

24. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.